

№8 (85),
АВГУСТИ СОЛИ 2022
www.avkd.tj
avkdtj@mail.tj

НАБЗИ МИЛИТСИЯ

НАШРИЯИ АКАДЕМИЯИ ВАЗОРАТИ КОРҲОИ ДОХИЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Тавваҷҷуҳ ба натиҷаҳои рушди иқтисодӣ-иҷтимоӣ дар Паёми Пешвои миллат

Беҳтар гардидани вазъи иҷтимоию иқтисодӣ, фароҳам овардани шароити арзандаи зиндагӣ барои шаҳрвандон яке аз ҳадафҳои муҳими Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад.

Дар асоси ин гуфтаҳо дар сарҳати 3-юми моддаи 1 Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон чунин омадааст: "Тоҷикистон давлати иҷтимоӣ буда, барои ҳар як инсон шароити зиндагии арзанда ва инкишофи озодонаро фароҳам меорад".

Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар паёмҳое, ки дар даврони соҳибистиклолии Ватани азизамон оид ба самтҳои сиёсати дохилӣ ва хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олӣ ироа намудаанд, рушди иқтисодӣ ва иҷтимоии кишварро яке аз масъалаҳои меҳварӣ ҳисобидаанд. Дар Паёми навбатии худ, ки санаи 21-уми декабри соли 2021 ироа гардид, сухани хешро вобаста ба ҳамин мавзӯи матраҳшаванда оғоз намуда, зикр карданд, ки "Тоҷикистон баъди сипарӣ шудани сӣ соли истиқлолиятӣ озодии Ватани маҳбубамон ба марҳалаи нави рушду тараққиёти худ ворид мегардад".

Агар бо назари муқоисавӣ ба мазмуну муҳтавои Паёми Пешвои миллат назар афканем, маълум мегардад, ки қисми зиёди он ба масъалаи рушди иқтисоди миллӣ дар замони истиқлолият бахшида шудааст.

Бо вучуди давлати ҷавону тозаистиклол будан, мураккабии вазъи сиёсии мамлакат дар даҳсолаи аввали солҳои соҳибистиклолӣ, дастовардҳо дар ин соҳа бениҳоят зиёд мебошанд. Аз ҷумла "287 нерӯгоҳи барқӣ-обии хурду бузург, 1,5 ҳазор километр хатҳои интиқоли барқи баландшиддат, 50 зеристгоҳи баландшиддати барқӣ бунёду таҷдид ва дар маҷмӯъ, 75 ҶиЭЭ инфрасохтори энергетикӣ кишвар азнавсозӣ гардида, беш аз 2000 мегаватт иқтидорҳои энергетикӣ иловагӣ бунёд гардидааст".

Давомаш дар саҳ.2

Академия ба Рӯзи дониш омодааст!

Дар асоси дастури супоришҳои Вазири корҳои дохилӣ генерал-полковники милитсия Раҳимзода Рамазон Ҳамро ва сардори Академия генерал-майори милитсия Шарифзода Файзали Раҳмонали корҳои омодагӣ ва ободонӣ ба истиқболи Рӯзи дониш ва Соли нави таҳсил ба анҷом расонида шуданд.

Тамоми синфҳои таълимӣ, даҳлезу роҳравҳо ва биноҳои таълимӣ факултетҳо аз таъмиру ороиши косметикӣ бароварда шуда, гирду атрофи Академия, биноҳои таълимӣ факултетҳо рангубор карда шуда, воситаҳои техникӣ таълим ва ҷадвали дарсҳо ба Соли нави хониш омода гардиданд.

Устод - омӯзгор

Равшани илму фазл, фалсафаи рӯзгор,
Ҳикмати устод, ҳам заҳмати омӯзгор.

Дар ҳаёт аз волидайн қадр бубояд кунем,
Аз падар устодро беш бувад эътибор.

Нақши вучуд ар ба батн ин ҳама модар кашад,
Ҳишти ҳаёт устод монда чу меъмори қор.

Илму ҳунар з-устод шӯълаи ақлу ҳаёт,
Шамъи фурошон туро ӯст ба шабҳои тор.

Ҳарфи аввал бегумон ёд чу модар диҳад,
Монад аз устод лек нақди сухан ёдгор.

Илму дониш гар зи бар кардай з-омӯзгор,
Худ бишав устоду лек қадри варо ёд дор.

Ёфт Нихонӣ бисе манзалате з-устод,
Боз дар илму амал дорад аз ӯ ифтихор.

Нихонӣ

Тавваҷҷуҳ ба натиҷаҳои рушди иқтисодӣ-иҷтимоӣ дар Паёми Пешвои миллат

(Аввалин дар саҳ.1)

Нерӯгоҳи барқӣ-обии "Роғун", ки бархе аз коршиносон аз ҷониби Ҷумҳурии Тоҷикистон бунёд ва ба истифода додани онро як амали таҳайюлӣ, ғайриимкон ва ношуданӣ меҳисобиданд, сохта ва ба истифода дода шуда, бо мақсади анҷоми кор ва пурра ба истифода додани он корҳои сохтмонӣ дар ин иншооти аср идома доранд.

Нишондиҳандаи дигаре, ки аз рушди иқтисоди миллӣ ва некӯахлоқии шаҳрвандон, бехтар гардидани шароити зиндагӣ шаҳодат медиҳад, ин зиёд гардидани теъдоди воситаҳои нақлиёт мебошад. Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ёдовар шуданд, ки "соли 1991 дар ҳудуди Тоҷикистон ҳамагӣ 216 ҳазор мошини сабукрави шахсӣ ба қайд гирифта шуда буд. Ин теъдод танҳо дар бист соли охир 730 ҳазор гардида, дар солҳои истиқлолият аз ҷониби аҳоли зиёда аз 320 ҳазор воситаҳои нақлиёт ва дигар техникаи таъиноти гуногун хусусӣ гардонидида шудааст, яъне аҳолии мамлакат дар замони истиқлолият соҳиби беш аз ду миллион воситаи нақлиёти шахсӣ гардидааст".

Ҷиҳати муҳайё сохтани инфрасохтори зарурӣ барои истифодаи воситаҳои нақлиёт дар солҳои соҳибистиклолӣ аз ҷониби Ҳукумати мамлакат барои таъмин намудани рафтуомади бемамониати мусофирон ва ҳамлу нақли молу маҳсулот 59 лоиҳаи сармоягузори давлатӣ ба маблағи 24 миллиард сомонӣ амалӣ гардида, 2400 километр роҳ, 326 пул, 6 нақбӣ мошингузар ва 219 километр роҳи оҳан сохта, ба истифода дода шуд.

Пешвои миллат хотиррасон намуданд, ки "имрӯзҳо дар соҳаи нақлиёт

татбиқи 13 лоиҳаи сармоягузори давлатӣ ба маблағи умумии зиёда аз 11 миллиард сомонӣ идома дорад, ки барои ба кишвари дорои шароити муносири транзитӣ табдил ёфтани Тоҷикистон мусоидат мекунад".

Масъалаи муҳими дигаре, ки далели рушди иқтисодии Тоҷикистони маҳбубамон ва фароҳам овардани шароити зиндагии арзандаи сокинони он мебошад, бо манзили истиқоматӣ таъмин кардани шаҳрвандон мебошад. Роҳбари давлат дар ин Паёмашон таъкид карданд, ки дар замони истиқлолият "ба маблағи беш аз 3,5 миллиард сомонӣ фондҳои асосӣ ба кор андохта, 1,2 миллион метри мураббаъ манзилҳои истиқоматӣ ва иншооти дигар ба истифода дода шудаанд".

Аз рӯи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси манзили Ҷумҳурии Тоҷикистон, меъёри майдони истиқоматӣ барои як нафар 12 метри мураббаъ муқаррар шудааст. Агар 1,2 миллион метри мураббаъи манзилҳои истиқоматӣ дар соли 2021 сохтандаро ба меъёри муайяншуда тақсим намоем, сад ҳазор шаҳрвандон ба манзили истиқоматӣ таъмин мегарданд. Яъне аз ҳисоби манзилҳои истиқоматии асосан дар биноҳои баландошёна сохташуда, сад ҳазор шаҳрвандон ба манзили истиқоматӣ таъмин мегарданд.

Зиёда аз ин барои сохтмони манзили истиқоматӣ ба шаҳрвандон "дар бист соли охир 138 ҳазор гектар замин, аз ҷумла 52 ҳазор гектар аз ҳисоби заминҳои обӣ ба 1 миллиону 400 ҳазор оила барои бунёди манзили истиқоматӣ чудо карда дода шуд. Яъне 8 миллиону 800 ҳазор нафар аҳолии кишвар имконият пайдо карданд, ки шароити истиқоматии худро бехтар намоёнд".

Дар 70 соли то замони истиқлолият

барои бунёди манзили истиқоматӣ ҳамагӣ ба 530 ҳазор оила 77 ҳазор гектар замин дода шуда буд. Сокинони мамлакат манзилҳои истиқоматии аз 1 то 5 ошёна ва зиёда аз он манзили истиқоматӣ сохта, шароити зиндагии худро бехтар менамуданд. Ҳамаи ин пешравӣ дар самти сохтмони манзилҳои истиқоматии замонавӣ далели возеҳи рушди иқтисоди миллӣ ва бехтар гардидани шароити зиндагии шаҳрвандон мебошад.

Ҳолати дигаре, ки аз рушди иқтисоди миллӣ ва бехтар гардидани шароити зиндагии сокинони Тоҷикистон далелат медиҳад ва Пешвои миллат дар Паём ба он ишора карданд, ин зиёд шудани муштариёни алоқаи мобилӣ мебошад. Хотиррасон карданд, ки агар шумораи муштариёни алоқаи телефонӣ соли 1991 ҳамагӣ 277 ҳазор нафарро ташкил карда бошад, пас дар соли 2021 шумораи танҳо муштариёни алоқаи телефонии мобилӣ ба беш аз 8 миллион нафар расидааст. Ҳоло истифодабарандагони шабакаи интернет дар кишвар зиёда аз 4,2 миллион нафарро ташкил медиҳанд. Танҳо дар 10 соли охир барои истифодаи алоқаи мобилӣ аз ҷониби аҳолии мамлакат 30 миллиард сомонӣ хароҷот шудааст.

Яке аз соҳаҳои дигари рушди иқтисодиёти давлат самаранокии фаъолияти низомии бонкӣ ба ҳисоб меравад. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёмашон ба Маҷлиси Олӣ оид ба ин масъала афзуданд, ки: "Рушди соҳаҳои воқеии иқтисодиёт, фаъолнокии бахши хусусӣ ва гардиши савдои хориҷӣ аз низомии бонкӣ вобаста мебошад, вале то ҳанӯз дар самти татбиқи сиёсати пулию қарзӣ, солимгардонии низомии бонкӣ ва пешниҳоди қарзҳои дастрасу дарозмуддат мушкilotи зиёди ҳалта-

лаб бокӣ менамояд".

Дар ҳақиқат, низомии бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон қисми асосии ҷудонашавандаи бахши молиявӣ буда, барои амалӣ намудани сиёсати пулию қарзӣ ва иқтисодии кишвар нақши муҳим мебошад.

Дар замони соҳибистиклолии Ҷумҳурии Тоҷикистон шумораи ташкилотҳои қарзӣ дар кишвар ба 63 ва воҳидҳои сохтории онҳо ба 1850 адад расонида шуда, сармояи низомии бонкии кишвар нисбат ба соли 2000-ум 130 баробар афзоиш ёфт, ҳаҷми пасандозҳо қариб 100 баробар зиёд шуда, ҳоло бақияи онҳо 10 миллиард сомони ро ташкил медиҳад, ки ин дастовардҳо аз ислохот ва мукамал сохтани низомии бонкдорӣ шаҳодат медиҳанд. Дастгирии ҳамаҷонибаи соҳибкорони истеҳсолӣ дар сиёсати иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон нақши муайян дорад. Агар дар давоми солҳои соҳибистиклолӣ ҳаҷми умумии қарзҳои додашуда 117 миллиард сомони ро ташкил карда бошанд, (аз ҷумла дар соли 2021-ум 13 миллиард сомонӣ қарз дода шудааст), 37 фоизи он ба соҳибкории истеҳсолӣ равона гардидааст.

Бо вучуди таъсири бемории сироятӣ КОВИД-19, дар соли 2021 ба соҳаҳои гуногуни иқтисоди миллӣ дар ҳаҷми умумии беш аз 6,8 миллиард сомонӣ сармояи хориҷӣ, аз ҷумла 2,5 миллиард сомонӣ сармояи мустақими хориҷӣ ҷалб гардидааст, ки нисбат ба соли 2020 ҳаҷми сармоя 42 фоиз ва сармояи мустақими хориҷӣ 39 фоиз зиёд мебошад, ки ҳамаи ин дастовардҳо аз талошҳои созандаи Пешвои миллат ва сиёсат-

ти дарҳои кушоди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бармеояд.

"Дар бист соли охир рушди миёнасолони иқтисодиёт дар сатҳи 7,5 фоиз таъмин гардида, маҷмӯи маҳсулоти дохилии мамлакат аз 1,8 миллиард сомони соли 2000 то 95 миллиард сомони дар соли 2021 ва даромади бучети давлатӣ аз 252 миллион сомони ба 28 миллиард сомони расонида шуд.

Яъне маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ қариб 53 баробар ва бучети давлатӣ 111 баробар зиёд гардида, ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба ҳар нафар аҳоли беш аз 30 баробар афзоиш ёфт".

Аз ҷумла, дар даврони истиқлолият дар кишвар зиёда аз 2000 корхонаи истеҳсоли бунёд гардида, ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ нисбат ба солҳои аввали соҳибистиклолӣ қариб чор баробар афзоиш пайдо кард.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёмашон ба Маҷлиси Олӣ даромади бучети давлатиро барои соли 2022 дар ҳаҷми 33 миллиард сомони эълон дошта, таъкид намуданд, ки "...нисбат ба соли 2021-ум 19,4 фоиз зиёд мебошад".

Яке аз самтҳои муҳим барои рушди иқтисоди миллиамон ин соҳаи кишоварзӣ ба ҳисоб меравад. Бо назардошти ҷумҳурии аграрӣ будани Тоҷикистон, сатҳу сифати зиндагии шаҳрвандон ва шароити арзандаи зиндагӣ аз рушди соҳаи кишоварзӣ вобастагии калон дорад. Бо ҳамин мақсад Ҳукумати мамлакат дар солҳои соҳибистиклолӣ, дар баробари амалисозии ислоҳоти соҳаи кишоварзӣ, ҷиҳати дастгириву пешрафти бахшҳои мухталифи соҳа як қатор барномаҳоро қабул ва амалӣ намуд. Бо ҳамин роҳ афзоиши ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ таъмин гардида, аз 11 миллиарди соли 1992 ба 40 миллиард сомони дар соли 2021 расонида шуд, яъне қариб 4 баробар афзоиш ёфт.

Вобаста ба рушд ва маблағгузори соҳаи Пеш-

вои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон хотиррасон намуданд, ки "...аз ҳамаи манбаъҳои маблағгузори давлатӣ беш аз 18 миллиард сомони, аз ҷумла дар доираи татбиқи 29 лоиҳаи сармоягузори давлатӣ 9,4 миллиард сомони равона карда шуд".

Натиҷаи чунин таваҷҷуҳи ҳоса ба соҳаи кишоварзӣ буд, ки дар давоми 20 сол шумораи корхонаҳои парандапарварӣ аз 21 ба 200 адад расонида шуда, воридоти ғуштии паранда аз 65 ҳазор тонна ба маблағи 50 миллион доллар дар соли 2014 то 3 ҳазор тонна ба маблағи 9 миллион доллар дар соли 2021 кам гардид, яъне аз рӯи ҳаҷм беш аз 21 баробар коҳиш ёфт.

Самтҳои дигари хоҷагии кишлук, ки дар Паёмашон Пешвои миллат ба онҳо таваҷҷуҳ зоҳир намуданд, соҳаҳои боғу тоқпарварӣ, чорводориву моҳипарварӣ ва занбӯриасалпарварӣ буданд. Шароити зиндагии арзандаи ҷомеа ва рушди иқтисоди мамлакат аз соҳаҳои зикршуда вобастагии калон дорад.

Пешвои миллат аз дастовардҳои соҳа дар замони истиқлолият ёдовар шуда, хотиррасон намуданд, ки дар замони истиқлолият "...майдони боғу тоқзор дар мамлакат 3,6 баробар ва истеҳсоли меваю ангур 4,3 баробар афзоиш ёфт".

Агар майдони умумии боғу тоқзорҳо соли 1991-ум 56 ҳазор гектарро ташкил дода бошад, пас дар соли 2021 ин нишондиҳанда ба 202 ҳазор гектар расонида шуда, дар ҳамин замина 700 ҳазор ҷойи қорӣ таъсис дода шуд.

Айни замон Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳолии худро бо меваи ҳушсифат таъмин намуда, ба давлати содиротӣ табдил ёфтааст. Аз рӯи ҳисобҳои расмӣ, соли 2021 беш аз 200 ҳазор тонна меваю сабзавот содирот шудааст, ки нисбат ба соли 2020-ум 70 ҳазор тонна зиёд мебошад.

Агар соли 1991 ба Тоҷикистон 150 ҳазор тонна ғуштии чорво ва 325 ҳазор тонна картошка бо мақсади истеъмолӣ ворид шуда бошад, пас ҳоло бо ин мақсад ба кишвар ғуштии чорво ва картошка умуман ворид намешавад.

Аз андозаи ягона озод кардани кишоварзон боиси

6 фоиз афзоиш ёфтани истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ дар соли 2021 нисбат ба соли қаблӣ гардид.

Яке аз масъалаҳои бисёр муҳиме, ки вобаста ба дастгирии иҷтимоӣ дар Паёми Пешвои миллат садо дода, таваҷҷуҳи ҳамаи табақаҳои аҳолиро ба худ ҷалб намуд, ин аз 1-уми январи соли 2022 ба андозаи 25 фоиз зиёд намудани музди меҳнати амалкунандаи хизматчиёни ҳарбӣ, кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва дигар кормандони ин мақомот, аз 1-уми июли соли 2022 ба андозаи 20 фоиз зиёд намудани музди меҳнати кормандони мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, муассисаҳои маориф, фарҳанг, варзиш, тандурустӣ, муассисаҳои соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ ва дигар ташкилоту муассисаҳои соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ ва дигар ташкилоту муассисаҳои бучетӣ, инчунин, стипендияи донишҷӯён ва дигар намудҳои стипендия, аз 1-уми июли соли 2022 ба андозаи 25 фоиз зиёд намудани нафақаи амалкунандаи нафақагирони яtimi кулл ва ниятгирон бинобар маҳрум шудан аз саробон ба андозаи 25 фоиз аз андозаи ҳадди ақалли нафақаи аз рӯи синну сол муқарраргардида ва аз 1-уми июли соли 2022-юм 50 фоиз зиёд кардани ҳадди ақалли музди меҳнат ва муқаррар кардани андозаи он дар ҳаҷми 600 сомони, ба ҳисоб меравад.

Дар партави гуфтаҳои боло қайд кардан ба маврид аст, ки аз солҳои аввали истиқлолият то ба ин рӯз музди миёнаи меҳнат 87 баробар, андозаи нафақа 80 баробар ва даромади пулии аҳоли 75 баробар афзоиш ёфтааст.

Ҳамин тарик, Паёми Пешвои миллат бори дигар собит сохт, ки дар сиёсати иҷтимоии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба масъалаи ҳифзи рушди иқтисодиёту иҷтимоӣ авлабият дода шуда, таъмини рӯзгори шоистаи сокинони кишвар моҳияти асосии сиёсати мазкурро ташкил медиҳад.

Раҳимзода А.Р.,

муаллими кафедраи тақмили иқтисоси факултети №3,
майори милитсия

Семинар-машварати ҳуқуқӣ

Ҳамзамон, кормандони РОПХНЧ ва Академия доир ба Дастурамал оид ба фаъолияти қор бо ноболиғон ва

Бо мақсади баланд бардоштани маҳорати касбӣ, тақмили додани касбияти қормандон дар самти оперативӣ ва ҳаматарафа мавриди омӯзиш қарор додани санадҳои ҳуқуқие, ки самти фаъолияти қор бо ноболиғону ҷавонро ба танзим мебарорад, ҳафтаи сипаришуда дар Академия бо иштироки муовини якуми Вазири қорҳои дохилӣ генерал-лейтенанти милитсия Аламшозода Абдурахмон Аламшо, сардори Раёсати огоҳонӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунии ноболиғону ҷавонони (РОПХНЧ)

ВКД полковники милитсия Бухоризода Мансур Ғоиб, қормандони ин раёсат ва ҷузъу томҳои он дар шаҳру ноҳияҳо семинар-машварати омӯзишӣ баргузор гардид.

Муовини якуми Вазири қорҳои дохилӣ генерал-лейтенанти милитсия Аламшозода Абдурахмон Аламшо қорабиниро ифтитоҳ намуда, ба иштирокчиёни семинар барору қормёбӣ таманно намуд.

Сипас, сардори РОПХНЧ ВКД полковники милитсия Бухоризода Мансур Ғоиб мақсад ва вазифаҳои семинар-

машварати қормандони самти қор бо ноболиғон ва ҷавонро баён намуда, бандҳои алоҳидаи Низомномаи РОПХНЧ ВКД-ро мавриди баррасӣ қарор дод.

Дар идома, намоёндагони фонди ҷамъиятии "Ташаббуси ҳуқуқӣ" ва қоршиносон вобаста ба меъёрҳои байналмилалӣ оид ба ҳуқуқи қудак, доир ба адолати судӣ нисбати қудак, инчунин оид ба низоми мониторинг ва "Барномаи миллии пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳои байни ноболиғон барои солҳои 2020-2024" ибрози андеша намуданд.

ҷавонон дар мақомоти қорҳои дохилӣ, масоили қарфаторӣ дар байни ноболиғону ҷавонон ва қорҳои пешгирии он суҳанронӣ қарданд.

Дар интиҳои ҷамъомад зикр гардид, ки қорин семинар-машваратҳо қорхати баланд бардоштани маҳорати қормандон дар самти пешгирии ҳуқуқвайронкуниву қорноятқорӣ нақши созқор ҳоҳад қорзошт.

Абдулло Шохӣён,
Дишод Холов

Омодагиҳо ба даври шаҳрии Озмуни "Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст"

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷиҳати татбиқи амалии сиёсати фарҳангии Ҳукумати кишвар ба масъалаи ниғаҳдорӣ, ҳифз ва рушди фарҳанги миллӣ, нақши китобхонаҳо дар инкишофи ҷомеаи шаҳрвандӣ таваҷҷуҳи хосса зоҳир менамоянд. "Китобхонаҳо бояд ба маркази илму фарҳанг табдил дода шаванд, зеро китоб маҳсули ақлу заковати мардуми соҳибтамаддун, омили асосии ҳифзи фарҳанги миллӣ ва яке аз муҳимтарин воситаҳои маърифатнок кардани аҳли ҷомеа буда, қобилияти суҳандониву суҳанрониро сайқал медиҳад, доираи андешаву тафаккур ва ҷаҳонбинии инсонро васеъ ва ўро ба роҳи дурусти зиндагӣ роҳнамоӣ мекунад", - омадааст дар Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон" аз 26-уми декабри соли 2019.

Миллати соҳибтамаддуни тоҷикро дар арсаи олам бо китобхонаш, бо фарҳанги воло ва фарзонафарзандонаш мешиносанд, вале итминони комил дорем, ки таваҷҷуҳи хосаи Ҳукумати мамлакат ба ин ғанҷинаи нодиру тарбиятбахш, баргузории Озмуни "Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст", пайравони абармардони суҳану ҳунар бамаротиб меафзояд. Ҳамин тариқ, 5 нафар курсантони Академия Довудхуҷа Маҳмадуллозода, Салоҳиддин Абдуллозода, Хайрандеш Назаров, Толиб Саидов ва Ҳочиакбар Солеҳзода, ки дар ду даври Озмуни ҷумҳуриявии "Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст" сазовори ҷойҳои намоён гардида буданд, ин навбат барои иштирок дар даври шаҳрии ҷорабинии сатҳи баланд саъю талош доранд, ки боз дастболо шаванд.

А. Давлатшозода

Раванди ҷамъомади таълимӣ-саҳроии курсантон

Яке аз самтҳои муҳими Академия омода намудани курсантони курси якум ба талаботҳои оинномавӣ ва раванди таълиму тарбия маҳсуб меёбад. Дар ин асос, имрӯзҳо дар қисми низомии 6592-и Қўшунҳои дохилии ВКД ҷамъомади таълимӣ-саҳроии курсантони факултетҳои №2, №4, №5, №6 гузашта истодааст. Ба ҷамъомади таълимӣ-саҳроӣ полковники милитсия С. Маҳмадзода ва майори милитсия М. Нуруллозода роҳбарӣ менамоянд.

Айни ҳол ҷамъомад дар асоси нақшаи таълимии тасдиқнамудаи сардори Академия идома ёфта, ба курсантон талаботҳои оинномавӣ ва асосҳои ғайрияти милитсия омӯзонида шуда истодаанд. Ҷамъомади таълимӣ-саҳроӣ дар дараҷаи зарурӣ ба роҳ монда шуда, аз рӯзҳои аввал курсантон малака ва лаёқати хуб нишон дода истодаанд. Баъд аз анҷоми ҷамъомади таълимӣ-саҳроӣ курсантони курси якум дар вазъияти тантанавӣ Савганди корманди милитсияро қабул менамоянд.

Б. Асламов,
С. Сафарзода

Тағйиротҳои кадрӣ

Бо фармони Вазири қорҳои дохилӣ дар Академия як қатор тағйиротҳои кадрӣ гузаронида шуд.

Номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, подполковники милитсия Раҳмадҷонзода Р.Р., ки то ин вақт дар вазифаи сардори факултети №1 қор мекард, ба вазифаи муовини сардори Академия оид ба илм; номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, полковники милитсия Саидзода З.А., ки то ин замон дар вазифаи муовини сардори Академия оид ба илм ғайрият менамуд, сардори факултети №1; номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, подполковники милитсия Мансурзода А.М., ки то ин вақт сардори шӯъбаи ташкилӣ-илмӣ ва таъбу нашр буд, ба вазифаи сардори факултети №2; номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, полковники милитсия Одиназода А.Ш., ки то ин замон сардори факултети №4 (воқеъ дар шаҳри Хучанд) буд, ба вазифаи сардори факултети №3; номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, полковники милитсия Ғафурӣ М.С., ки то ин вақт муовини сардори факултети №4 буд, ба вазифаи сардори факултети №4 (воқеъ дар шаҳри Хучанд); номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, подполковники милитсия Амрудинзода М.А., ки то ин замон сардори факултети №3 буд, ба вазифаи сардори факултети №6; номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, полковники милитсия Нозирӣ Н.А., ки то ин вақт сардори факултети №6 буд, сардори шӯъбаи ташкилӣ-илмӣ ва таъбу наشري Академия таъин гардидаанд.

Вазири қорҳои дохилӣ генерал-полковники милитсия Раҳимзода Рамазон Ҳамро ва сардори Академия генерал-майори милитсия Шарифзода Файзалӣ Раҳмоналӣ ба кадрҳои болаёқати наваъингашта дар вазифаҳои масъулиятнок қомеъҳои нав ба нав орзу намуданд.

Маркази матбуоти Академия

Бо маҳсулоти худӣ таъмин мегардем!

Баҳри таъмин намудани курсантон бо озуқаворӣ дар қитъаи ёрирасони Академия аз кишти якум маҳсулоти тару тозаӣ полезӣ, аз ҷумла 3,5 тонна каду ва 400 кг ангур, ки аз нисфи он афшураву мураббо тайёр кардаанд, ҷамъоварию захира гардид.

Ин навбат бошад, дар ин қитъаи замин маҳсулоти турбу сабзӣ, шалғам ва қараму қабудӣ кишт карда шуда, дигар ҷораҳои агротехникӣ гузаронида мешавад.

Ёдовар мешавем, ки ин иқдом дар партави ҳидоятҳои Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷиҳати таъмини амнияти озуқаворӣ мамлакат амалӣ мегардад.

Ш. Убайдуллоев

ДУСТ ОЯД ГАРМ ДАР ОҒУШ ГИР!

Дидори аввалин хатмкунандагони Академия

Дар рӯзҳои мушкили соли 1992 баъди як соли ташкилшавиаш ба Мактаби Олии милитсияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон 160 нафар довталабон бо фармони сардори Мактаби Олӣ, генерал-майори милитсия (баъдҳо Вазирӣ корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон генерал-полковники милитсия), Қаҳҳоров Абдурахим Абдулаҳадович ба сафи курсантони курси якум дохил шуданд.

Солҳои таҳсили курсантони хатми аввал солҳои 1992-1996-ро дар бар мегирад. Барои хонанда ва хусусан насли калонсол хеле возеҳ аст, ки ин солҳо дар таърихи кишвару халқи мо чӣ солҳое буданд. Солҳои идома ёфтани ҷангу ҷидол, солҳои қаҳтӣ, гуруснагӣ, нооромӣ, тарки Ватан кардани мардум, мутахассисон, талафоти ҷонию моддию маънавӣ, фарҳангӣ, солҳои ҷабру ситам, дуздӣю ханногӣ, ғоратгарӣ, истифодаи зӯрӣ, тарсу воҳима, нарасидани нону маводи ғизоӣ, маводи сӯхт, набудани воситаҳои нақлиёт, авҷи ҷинояту ҷинояткорӣ ва амсоли он маҳсуб мешуданд.

Ана маҳз дар чунин рӯзҳои мушкили ватанамон шогирдонӣ мо дар ин даргоҳи таълимии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳсил намуда, тамоми нозуқиҳои касби оянда интиҳобкардаашонро аз худ кардаанд.

Роҳбарияти онвақтаи Мактаби Олӣ ва Вазорати корҳои

дохилӣ тамоми чораҳои заруриро меандешиданд, ки шогирдон камбудию норасоии ҷойдоштаро дар фаъолиятҳои таълимию тарбиявӣ, истироҳатӣю фароғатӣ ва ғайра эҳсос накунад.

Дар баробари он муассисаи наваташкили ВКД-и Тоҷикистони тозаистиклол пайвасти мушкилоту монеаҳои ҷойдоштаро аз миён бурда кӯшиш мекарданд, ки сатҳи сифати таълиму тарбия барои шогирдон ҳарчи бештар хубтар гардонида шавад. Аз ин лиҳоз, мунтазам барои қору фаъолият ба Мактаби Олӣ мутахассисони соҳа даъват карда мешуданд. Қисме муддате фаъолият карда, бинобар набудани шароит дар ҷумҳурӣ тарқи маслак мекарданд, ё худ ба дигар ҷузъу томҳои барои хизмат мерафтанд.

Банда низ маҳз дар ҳамин рӯзҳо аз Институти иқтисоди ҷаҳонӣ ва муносибатҳои байналмилалӣ Академияи фанҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои кор даъ-

ват карда шудам ва то ба ин рӯз дар ин таълимгоҳи тахассусии ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон ифои хизмат дорам. Ва ба шогирдони хатми аввал лексияҳо хонда, машғулиятҳои амалиро ба анҷом мерасонидам.

Тавре баён кардем, бо сабаби шароитҳои номусоиди ҷумҳурӣ дар ин солҳо аз теъдоди умумии 160 нафар танҳо 84 нафарашон соли 1996 таҳсилро дар ин муассисаи таълимӣ сарбаландона ба охир расониданд.

Хатми аввал барои қуллӣ шогирдону омӯзгорон фаромӯшнашаванда буд. Зеро дар ин ҷорабинӣ муҳим Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бевоҳида иштирок карда, суҳанронӣ намуданд ва ба хатмкунандагон роҳи сафед таманно карданд, ҳар якеро падарвор барои хизмат ба халқу Ватан раҳсипор намуданд.

Инак аз он давр то ба имрӯз 26 сол сипарӣ гашт. Хатмкунандагони аввалини Академия бояд соли

2021 - баъди 25 сол воҳурии хешро дар Академия мегузарониданд. Аммо бо сабаби бемории КОВИД-19 ҷорабини мазкур гузаронида нашуд ва танҳо имсол ин ҷорабинӣ гузаронида шуд.

Аз 84 нафар хатмкунандагон то ба имрӯз бо сабабҳои гуногун 11 нафарашон вафот кардаанд (руҳашон шод бод). Аз боқимонда 73 нафар 41 нафар хатмкунандагон ба ин ҷорабинӣ ҳозир шуданд. Роҳбарияти Академия хатмкунандагонро гарм истикбол гирифтанд. Мулоқоту воҳури ва суҳбатҳои самимона, баромадҳои ҳар яке аз минбар хеле ҷолиб, мароқовар ва мутаассиркунанда буданд.

Шогирдон устодонашонро бо нишонҳои сарисинагӣ ва дипломҳои кадронӣ намуданд. Баъзе хатмкунандагон бо тақозои тақдир имрӯзҳо дар худуди Федератсияи Руссия, Украина, Ёзбекистон, Исроил ва ғайра ифои вазифа доранд ва онҳо низ ба ин ҷорабинӣ ташириф оварда, суҳбатҳои гарму самимӣ намуданд.

Шогирдон-хатмкунандагон, ҳама дар маҷмӯъ ба роҳбарияти давлату Ҳукумат, Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳайати омӯзгорон изҳори сипоси бепоёнӣ худро ба хотири муҳайё сохтани чунин шароит баён намуда, ба коллективи омӯзгорону устодони Академия муваффақиятҳои таманно карданд.

Тарғиби илму забонмӯзӣ миёни курсантон

Баҳри иҷрои фармоиши сардори Академия, д.и.х., генерал-майори милитсия Шарифзода Файзали Раҳмоналӣ, бо мақсади иҷрои дастури супоришҳои роҳбарияти ВКД ҷиҳати дар сатҳи зарурӣ баргузор намудани ҷамъомади таълимӣ-саҳроӣ бо ҳайати тағйирёбандаи курси якум, санаи 18-уми август муовини сардори Академия оиди қор бо ҳайати шахсӣ полковники милитсия Шарифзода М.С. воҳури гузаронида, бо рафти машқҳои назариявӣ-амалӣ шинос гардид. Дар рафти воҳури муовини сардори Академия оиди қор бо ҳайати шахсӣ дастури хидоятҳои Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро дар бораи хушёрӣ-

ву зиракии сиёсӣ, ҳимояи ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, манфиатҳои ҷомеа ва давлат аз ҳатарҳои экстремизму терроризм, гардиши ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, савдои одамон ва дигар ҷиноятҳои хусусияти трансмиллидошта ба таври содаву раво иброз дошт.

Ҳамчунин, мавсуф қайд намуд, ки дар ин лаҳзаҳои мураккаби ҳарбӣ-сиёсии ҷаҳон танҳо матонату мардонагӣ, ватандӯстиву адолатпарварӣ, эҳтирому эътиҳод ба фарҳанги миллии ва таъриху адабиёти пурифтиҳори миллати тоҷик моро аз ин ҳатарҳо эмин медоранд.

Дар фарҷоми ҷорабинӣ ба курсантони курси якум дар самти таъмини риояи интизоми хизматӣ, бо баҳои хубу аъло хондан, ба забонмӯзӣ диққати маҳсус зоҳир кардан ва мунтазам ба варзиш машғул шудан, дастури супоришҳои мушаххас дода шуд.

"Набзи милитсия" - ташвиқгари музаффариятҳо

Накши матбуоти даврӣ ва воситаҳои ахбори умум дар инъикоси ҳаёти ҷамъиятию сиёсӣ ва фарҳангӣ хеле калон аст. Дар даврони Истиқлолияти давлатӣ бо дастгирии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба рушди ин соҳаи муҳим таваҷҷуҳи хос дода шуд. Аз ҷумла, 19-уми март соли 2013 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи матбуоти даврӣ ва дигар воситаҳои ахбори омма", тахти №961 қабул гардид. Қонуни мазкур асосҳои ташкилию ҳуқуқии фаъолияти матбуоти даврӣ, дигар воситаҳои ахбори омма ва кафолати давлатии озодии онҳоро муқаррар карда, муносибатҳо вобаста ба онҳоро танзиму такмил менамояд.

То таъсисёбии нашрияти "Набзи милитсия" ҳаёти ҷамъиятию сиёсии Академияи Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон солҳои зиёд тавассути рӯномаҳои деворӣ ва нашрияҳои ҷудоғонаи идона инъикос мегардид. Маҳз бо туфайли ташаббуси шахсии сардори Академия, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, генерал-майори милитсия Шарифзода Файзалӣ Раҳмоналӣ нашрияти Академия бо номи "Набзи милитсия" таъсис дода шуда, 24-уми августи соли 2015, тахти №0383/РЗ дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шуд.

Санаи 12-уми апрели соли 2021 бошад, нашрияти мазкур дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон, тахти №242/РЗ аз нав ба қайд гирифта шуд. Ин нашрия дар ташвиқу тарғиби ғояҳои муҳими замони муосир фаъолон иштирок намуда, дар тарбияи маънавӣ, фарҳангӣ ва маслакии кормандону шогирдон саҳми беандоза муҳим гузошта истодааст. Тавассути нашрияти номбурда омӯзгорону курсантон, шунавандагон, адъюнкту докторантҳо ва олимону мутахассисон пайваста масъалаҳои муҳими замони мавриди муҳокима қарор дода, дар тарбияи насли наврас, кормандон ва шахравандон саҳми арзанда мегузоранд.

Мазмуну мухтаво ва сохтори нашрияти "Набзи милитсия" пайваста тибқи талаботи рӯз дигар гашта, шумораи муштарикнаш ҳам беист зиёд шуда истодааст. Рӯнома дар маркази таваҷҷуҳи роҳбарияти ВКД қарор дорад. Ҳамин аст, ки бо дастури мухтарам Вазири қорҳои дохилии Ҷумҳурии

Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор, генерал-полковники милитсия Раҳимзода Рамазон Ҳамро ҳар шумораи рӯнома ба тамоми сарраёсату раёсатҳо, шӯбаҳо ва ҷузъу томҳои мақомоти қорҳои дохилии кишвар дастрас мегардад. Табиист ки ҳайати шахсӣ матолиби ин нашрияти хонданибобро дар пешбурди фаъолиятҳои оперативӣ-хизматӣ, самти қори тарбиявӣ, фарҳангӣ, тарғибу ташвиқи расму русум, анъанаҳои ниёгон, саҳифаҳои дурахшони таърихи халқу миллат ва ғайра истифода мекунанд.

Маҳз бо туфайли рӯнома, на танҳо аз ҳисоби олимону омӯзгорону мутахассисон, балки аз ҳисоби курсантону шунавандагон теъдоди мақоланависон дар ҳоли афзоиш қарор дошта, шумораашон пайваста зиёд шуда истодааст. Ин далели маҳбубияти ин нашрияти дӯстдоштани миёни алоқамандонаш мебошад.

Дар зарфи 7 соли фаъолияти "Набзи милитсия" 83 шумораи он ба даст хонандагон расида, инчунин шумораи 84-ум мебошад, ки онҳо бо хушҳолӣ мутолиа карда истодаанд.

Нашрияти "Набзи милитсия" гарчанде ҷавон бошад ҳам, аллакай барои гузоштани накши муҳим дар инъикоси ҳаёти ҷамъиятӣ ва тарбияи маънавии насли ҷавони кормандони милитсия ду маротиба пайиҳам - солҳои 2021-2022 бо Сипосномаи Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дода шудааст.

Дар сафи ҳайати мушовараи ин нашрия сардори Академияи ВКД, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, генерал-майори милитсия Шарифзода Файзалӣ Раҳмоналӣ қарор дошта, рӯнома-нигори шинохта Умед Олим сармуҳаррири он мебошад. Ба ҳайси муҳаррирон, полковникҳои милитсия Бозоралӣ Асламов, Шавкат Убайдуллоев, майори милитсия Саида Сафарзода баромад карда, тарроҳи нашрия Муҳаббат Рашидова мебошад.

Аз фурсати муносиб истифода намуда, ба ҳайати мушовара ва аҳли эҷоди нашрияти "Набзи милитсия" дар ин қори душвор, вале пурмасъул барору қомебӣ ва муваффақиятҳо таманно дорем!

Академия

Омодасозии курсантон барои қабули Савганд

Навшомилшудагон дар соли 2022 ба Академия дар мавзеи Қамбар, дар ҳудуди қисми ҳарбии №6592-и Раёсати Қўшунҳои дохилии ВКД ҷамъомади таълимӣ-сахроиро, ки аз 15-уми август оғоз намуда, то охири моҳи сентябр ба анҷом мерасонанд, ин маъракаи муҳимро пушти сар карда истодаанд.

Албатта, ин давраи басо муҳим, ҳассос барои ин ҷавонон мебошад. Зеро, маҳз дар ҳамин рӯзҳо онҳо дарси мардонагиро сипарӣ намуда, бо бисёре аз урфу одат ва расму русуми наврасию ҷавониашон хайрухуш намуда, бо татбиқи намудани нақшаи таълимии ҷамъомади таълимӣ-сахроӣ қомилан шахсони дигар шуда, ба таълимгоҳашон бармегарданд.

Раванди гузаштани ҷамъомади мазкур аз оғоз то анҷом зери таваҷҷуҳи роҳбарияти ВКД ва алалхусус мухтарам Вазири қорҳои дохилии генерал-полковники милитсия Раҳимзода Рамазон Ҳамро қарор дорад.

Сардори Академия, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, генерал-майори милитсия Шарифзода Файзалӣ Раҳмоналӣ шабу рӯз ин ҷамъомадро тахти назорати ҷиддӣ қарор додааст.

Афсарону омӯзгорони пуртаҷрибаи Академия зери роҳбарии сардорони факултети №5 ва Шӯбаи таълим шогирдонашонро тибқи речаи махсуси тасдиқкардашуда аз таълим ва тадрис гузаронида истодаанд. Курсантони 4 ихтисоси Академия: ҳуқуқшиносӣ, фаъолияти ҳифзи ҳуқуқ, фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ ва бехатарӣ аз сӯхтор, ин дарси мардонагиро убура карда истодаанд.

Бояд қайд кард, ки дар ин қорабинии муҳим таҳдоби ояндаи маслаки интиҳобкардаи ин ҷавонон гузошта шуда, риштаҳои дӯстию рафқат, ҳисси эҳтиром, принсипҳои инсондӯстӣ онҳоро, ки аз ҳар гӯшаву қанори Ватани азизамон мебошанд, бо ҳам мепайвандад.

Тибқи реча, ҳама намуди қорабиниҳо: таълимӣ, варзишӣ, фарҳангӣ, фароғатӣ истироҳатӣ амалӣ гардида истодааст. Мувофиқи нақшаи алоҳида, ҳар ҳафта рӯзи ҷумъа намояндагони Дастгоҳи марказии ВКД дар доираи муқаддимаи ихтисос бо курсантон машғулият мегузаронанд.

Роҳбарияти шӯбаҳои милитсия шахру ноҳияи Турсунзодаву Шаҳринав ва Ҳисор, инчунин Раёсати ВКД дар шаҳри Душанбе, ба ин ҷавонон пайваста таваҷҷуҳ зоҳир намуда, дар татбиқи барномаҳои таълимӣ ба онҳо кумак мерасонанд.

Роҳбарияти Академия аз оғоз "Китобхонаи Сайёр"-ро, ки аз 500 нусха китобҳои гуногунмазмун иборат аст, ба онҳо таҳвил дода, курсантон ҳамарӯза аз ин маҳзани дониш самаранок истифода мекунанд. Ҳатто дар ҳамин рӯзҳо курсантони курси якум Абдучабборзода Худойдод Абдучаббор ба сарбории ҳеш нигоҳ накарда, дар Озмуни ҷумҳуриявии "Тоҷикистон - Ватани азизии ман" иштирок намуда, соҳиби ҷойи аввал гашт.

Ҳамзамон, ба хоҳири болидарӯҳии курсантон дастаҳои хунари тез-тез меҳмони онҳо мегарданд.

У. Олим,
С. Сафарзода

Масъалаҳои экологӣ ва тағйирёбии иқлим

Экология мафҳуми ҷунонӣ мебошад ва дар замони ҳозира калимаи мазкур нисбат ба даҳсолаи аввали тараққиёти ин илм, маънои хеле васеъ пайдо кардааст. Дар баъзе мавридҳо дар зери масъалаи экологӣ масъалаи муҳофизати муҳити зист фаҳмида мешавад.

Бисёр вақт омехташавии ин андешаҳо дар он аст, ки офатҳои зараррасони одам ба муҳити зист алоқамандии зич дорад, вале дар ҳолати ғайриҷаҳиш, масалан бисёри вақт фаҳмиши калимаи "ecological" калимаи англисӣ буда, ба ин илм алоқаманд аст ва "environmental" калимаи англисӣ буда, ба муҳити зист алоқамандӣ дорад.

Экология илм дар бораи муносибати байни организмҳои зинда ва муҳити зисти онҳо мебошад. Экология ҳамчун илм ба фаҳмиши функсиякунонии экосистемаҳо, муносибати байни организмҳои зинда ва муҳити зисти онҳо, шартҳои тараққиёт ва баробарии ҳамин гуна системаҳо равона карда шудааст. Муносибати байни одам ва табиат ҳамчунин ашъи омӯзиши экология шуда метавонад.

Равандҳои глобалии сайёра дар самтҳои гуногуни рушди иқтисодӣ-иҷтимоӣ барои ҳифзи муҳити зист ва устувории экологии захираҳо як қатор вазифаҳои муҳим ва асосиро пеш мегузоранд. Яке аз масъалаҳои муҳиме, ки айни ҳол тавачҷуҳи ҷомеа ба он нигаронида шудааст, ин бархӯрди манфиатҳо ва муборизаҳои геополитикии бемислӣ монанди давлатҳои абарқудрат ба ҳисоб меравад. Гузашта аз ин, инсоният ба муаммоҳое чун терроризм, экстремизм, эпидемияҳои таҳримотӣ, гардиши ғайриқонунии маводи мухаддир ва мушкилоти экологӣ рӯ ба рӯ шуда истодааст. Яке аз муҳимтарин мушкилоти муосир ин мушкилоти экологӣ ба ҳисоб меравад. Мушкилоти экологӣ ин тағйирёбии иқлим аст, ки дар натиҷаи фаъолияти аҳоли ба миён меояд. Аз ин хотир, мушкилоти экологӣ хусусияти антропогенӣ дорад, ки ин дар натиҷаи таъсиррасонии манфии аҳоли ба табиат рух медиҳад. Аз рӯи таснифот мушкилоти экологӣ хусусияти гуногун доранд ва онҳо бо назардошти вазъи бамиянама, таъсири омилҳои беруна ва дохилӣ баррасӣ мегарданд.

Субъекти асосӣ дар муносибати экологӣ давлат ба ҳисоб рафта, бевосита масъалаҳои амнияти экологиро ба танзим медиҳад. Ҳавои атмосфера бевосита боигарии истисноии давлат ба шумор меравад. Нисбати унсурҳои табиат эҳтимоли аз ҷониби бархе шахрвандон муносибати нодуруст, яъне ҳуқуқвайронкунонии маъмури ва ҷиноятӣ содир карда мешавад, ки бевосита милит-

сияи экологӣ дар ин самт ин гуна ҳуқуқвайронкуноноро пешгирӣ намуна, шахсони ҳуқуқвайронкунондаро ба ҷавобгарӣ ҷалб менамояд.

Яке аз роҳҳои ҳалли дигар масъалаҳои экологии замони муосир омилҳои зерин ба ҳисоб мераванд: Одамон бояд аз оқибатҳои фаъолияти худ ҳуҷуҷа бароварда, нисбати табиат тарзе рафтор кунанд, ки пешроҳи оқибати бухронҳои аз тарафи фаъолияти худ амалишудаистодаро гирифта тавонанд. Барои ин, пеш аз ҳама барномаҳои муҳимро ба монанди нигоҳ доштани афзоиши аҳоли, инкишоф додани технологияҳои нави саноатӣ, коғукуви сарчашмаҳои тозаи энергия, баланд бардоштани истехсоли гизо, васеъ кардани майдонҳои кишт ва ғайраро ба нақша гирифтани лозим аст.

Дар ҳудуди кишвар ҳар сол барои амалӣ гардонидани муҳофизати табиат ва ҳалли масоили экологӣ маблағи зиёд сарф карда мешавад. Муҳофизати табиат тадриҷан ба кори ҳар як фарди солим вобастагии зич дошта, бояд ҳар як фард ба ин диққати ҷиддӣ диҳад.

Ба ҳамагон маълум аст, ки яке аз масъалаҳои дигари замони муосир ин тағйирёбии иқлим ба ҳисоб меравад. Тағйирёбии иқлим ва рафъи оқибатҳои он имрӯзҳо яке аз мушкилоти ҷиддии замон ба ҳисоб рафта, таъсири манфии он ба миқдор ва сифати захираҳои оби тоза низ торафт аён мегардад.

Тибқи маълумотҳои олимони мутахассисони СММ, айни замон сеяки қисми сайёраи мо ба оби тозаи ошомиданӣ эҳтиёҷ доранд ва онҳо аз дастрасии об барои зарурати хоҷагии худ маҳрум мебошанд.

Бо сабаби истифодаи оби ошомидани пастсифат ҳар сол дар қураи Замиш то 9 млн. нафар одам вафот менамояд. Эҳтиёҷот ба оби ошомиданӣ сол то сол бо сабаби зиёдшавии аҳоли афзун мегардад. Мутахассисони соҳа бар он ақидаанд, ки агар минбаъд низ ҳолати истифодаи исрофкоронаи об ба мисли ҳозира идома ёбад, соли 2025

қариб 60 фоизи аҳолии сайёраи мо ба оби ошомидани тоза эҳтиёҷманд мегарданд.

Умуман, дар шароити кунунии тараққиёти ҷомеа инсоният таъсири омилҳои тағйирёбии иқлимро нисбати дигар масъалаҳои муҳими рӯз дар мадди аввал гузошта, барои паст намудани хатарҳои он кӯшиш намуна истодааст. Тоҷикистони мо низ дар баробари дигар давлатҳои оид ба ҳалли ин масъала ҷораҳои зиёди пешгирӣкунандаро амалӣ гардонидани истодааст. Маҷмӯи ҷойгиршавии Ҷумҳурии Тоҷикистон асосан минтақаи кӯҳсорро фаро гирифтааст, релйефи он ба рӯйдоди равандҳои хатарноки табиӣ ва таъсири манфии онҳо ба шароитҳои маишию иқтисодии аҳоли ва умуман, ҷумҳури зиёд мушоҳида мегардад. Ҳамасола дар ин ё он минтақаи ҷумҳури обхезӣ ба амал омада, ҳудудҳои калонро фаро мегирад. Офатҳои калон ба монанди омадани сел, ки минтақаҳои аҳолинишин, манзил, корхонаҳои саноатӣ, роҳҳо ва дигар иншооти гидро-техникиро хароб мегардонад. Дар бисёр минтақаҳои кӯҳӣ ҳавфи омадани сел ва лағжиш мунтазам таҳдид мекунад. Инчунин, дар натиҷаи боришоти зиёди барф ба минтақаҳои кӯҳӣ таҳдиди зиёди тарамфароӣ вучуд дорад. Тез-тез ба амал омадани офатҳои табиӣ, обшавии босуръати пирияхҳо, обхезиҳо, хушксолиҳо ва падидаҳои фалокатовари гидрометеорологӣ таъсири манфии худро ба амнияти озуқаворӣ, захираҳои обӣ ва энергетикӣ, солимии аҳоли расонида истодааст. Аз ин ҷост, ки масъалаи ҳифз ва истифодаи самараноки захираҳои табиӣ мавриди тавачҷуҳи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад.

Масъалаи ҳифзу беҳдошти табиат борҳо аз минбарҳои баланди сатҳи байналмилалӣ аз тарафи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид гардида, ҷомеаи ҷаҳониро барои пешгирӣ ва мутобикгардонии бахшҳои муҳталифи муҳити табиӣ ва иқтисо-

дӣю иҷтимоӣ ба таъсири тағйирёбии иқлим даъват намудаанд.

Ҳамагон медонанд, ки дар ду даҳсолаи садаи XXI дар натиҷаи гармшавии иқлим обшавии пирияхҳо мушоҳида шуда, ҷиҳати пешгирӣ аз он дар кишвар "Барномаи давлатии омӯзиш ва ҳифзи пирияхҳо дар Тоҷикистон барои солҳои 2010-2030" қабул шудааст, ки тибқи ин барнома "Маркази омӯзиши пирияхҳо" таъсис ёфт.

Дар Тоҷикистон, ки дорои 13 ҳазор пириях мебошад, аз таъсири тағйирёбии иқлим ҳазор пириях нобуд гардидааст. Ин дар ҳолат, ки то шаст фоизи захираҳои оби Осиёи Марказӣ дар ҳудуди Тоҷикистон ташаккул меёбад. Яъне обшавии пирияхҳои Тоҷикистон ҳамин маъноро дорад, ки хушксолиҳо ва норасоии оби ошомиданӣ дар ояндаи наздик мушкилии рақами яки башар мегардад.

Масъалаҳои мушкилоти иқлим дар Тоҷикистон сол то сол афзоиш меёбад, ки ин мушкилот торафт тавачҷуҳи донишмандон ва мутахассисони дохиливу хориҷиро ба ин масъалаҳо бештар ҷалб мекунад.

Ҳуҷуҷа, экология - ин дарк кардани иқтисодиёти табиат, тадқиқоти яқвақтаи ҳамаи муносибатҳои мавҷудоти зинда бо омилҳои органикӣ ва ғайриорганикӣ ва компонентҳои муҳит мебошад. Бояд зикр намуд, ки тавачҷуҳи зиёди инсоният ба табиат метавонад сабаби коҳиши хатари омилҳои тағйирёбии иқлим гардад. Зеро, олимони бар он ақидаанд, ки сабаби асосии тағйирёбии иқлим ин таъсири инсон ба атмосфера мебошад. Зеро тамоми заводу фабрикаҳои фаъолияткунанда аз худ моддаҳои захролудро ба атмосфера ҷудо менамоянд.

Абдулҳамидзода А.Д.,
муаллими кафедраи ҳифз дар
ҳолатҳои факултети №5,
лейтенанти калони милитсия

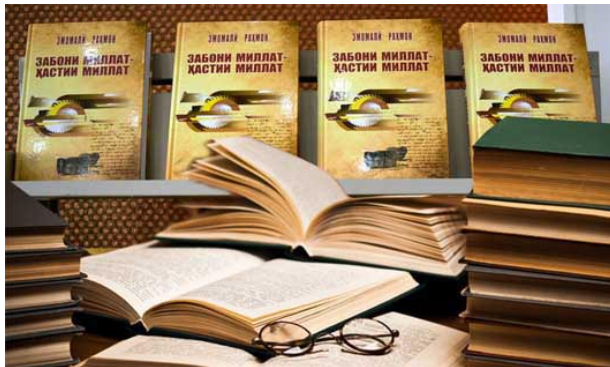
Баҳри ман танҳо забони модарист...

Забони тоҷикӣ - забоне, ки дар Эрон - форсӣ ва дар Афғонистон - дарӣ номида мешавад, забони давлатии кишварҳои Тоҷикистон, Эрон ва Афғонистон мебошад. Дар Узбекистон, агарчи тоҷикӣ забони ақалият махсуб мешавад, вале дар ин ҳамсоҷишвари мо зиёда аз 15 миллион нафар ба тоҷикӣ гуфтугӯ мекунад. Ин забон ба хонаводаи забонҳои ҳиндааврупоӣ дохил мешавад. Дар маҷмӯъ, порсигӯёни асил (форсӣ, тоҷикӣ, дарӣ) дар олам зиёда аз 122 миллион нафарро ташкил медиҳанд. Фақат ба ғушӣ тоҷикӣ 48,6 миллион (соли 2018) нафар ҳарф мезананд.

Забони тоҷикӣ яке аз забонҳои қадмитарини ҷаҳон ба шумор меравад. Давраи нави инкишофи он аз асрҳои VII-VIII оғоз шудааст. Забони тоҷикӣ диққати бисёр олимони оламро ба худ ҷалб кардааст. Ба омӯзиши забони порсӣ-тоҷикӣ яке аз асосгузори фалсафаи материалисти илмӣ Фридрих Энгелс, шоири немис Гёте, шоири рус Есенин, шарқшиносони маъруфи дунё Бертелс, Брагинский, Бартолд ва дигарон мароқ зоҳир кардаанд. Дар замони имрӯза бошад, забони тоҷикӣ рӯз то рӯз рушд мекунад ва садҳо вожаҳои нав ба таркиби луғавии он ворид мешаванд.

Дар китоби "Тоҷикон дар оинаи таърих" муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон навиштаанд, ки шоҳаншоҳи бузурги Ҳахоманишиён, ки дар арсаи таърих бо фарҳанг ва тамаддуни худ беназир аст, пеш аз ҳама бар пояи фарҳанги асили ориёӣ бунёд шуда, забони модарии хешро дар баробари забонҳои пурқудрату маълуми он замон - иломӣ ва ошурӣ ба ҳайси забони расмӣ ва давлатӣ истифода мекард. Онҳо номи хат ва забони худро ориёӣ хондаанд. Инчунин, дудмони Кушониёни Кабир ҳам охиста-охиста аз истифодаи забони юнонӣ даст кашида, забони ориёӣ хешро (Канишка ҳам мисли Дориюши Кабир забони навиштаҳои худро ориёӣ хондааст) забони ягонаи давлатӣ ва расмӣ давлати паҳновари худ қарор додаанд. Дар катибаи Дориюши Бузург дар кӯҳи Бесутун вожаи "ориёӣ" ба маънои забон дида мешавад. Навиштаҳои Дориюши Бузург, ки имрӯз номи онро шарҳтан забони форсии бостон гузоштаанд, ба забон ва хати ориёӣ навишта шудааст ва забони форсии бостон ва ориёӣ як забон буда, дар замони салтанати Ҳахоманишиён забони расмӣ ва меъёрии на танҳо қабिलाҳои форс, балки тамоми эронитаборони ҳамоно замон будааст. Ашкониёни Порт, ки дар баробари Кушониёни Кабир дар минтақаҳои марказӣ ва ғарбии кишвари ориёитаборон баъд аз барандохтани сулолаи Селевкиён истиқлол ба даст оварда, шоҳаншоҳии бузурги худро сомон доданд, ба забони модарии худ - портӣ эҳтиром гузошта, онро забони давлатӣ эълон намуданд.

Тавре Пешвои миллат дар китобашон "Забони миллат - ҳастии миллат" ишора мекунад: "Ин забон дар давраи аввали подшоҳии Ашкониён ҳамроҳ бо забони юнонӣ ва баъдан аз давраи Меҳрододи I (солҳои 171-132 то мелод) танҳо забони расмӣ ва давлатии Ашкониёни Порт мегардад. Баъзе муҳаққиқон изҳор доштаанд, ки шояд аз ҷиҳати сабаби III то мелод забони портӣ забони рас-

мии давлатдорӣ Порт қарор гирифта бошад. Бозёфти навиштаи болои зарфҳо аз Нисо дар ин бора шаҳодат медиҳад".

Бояд гуфт, ки забони портӣ баъдан дар тақомули забони тоҷикӣ (дарӣ, форсӣ) нақши муассире дошта, аз лиҳози вожагониву дастури ба забони модарии мо шабоҳати зиёде дорад. Дар давраи Сосониён ҳам забони форсии миёна дар баробари забони портӣ ё паҳлавӣ забони давлатӣ ва расмиву динии шоҳаншоҳии бузурги Эрон буд ва аз он осори зиёде таърихиву динӣ ва илмиву фарҳангӣ боқӣ мондааст.

Нахустин сулолаи маҳаллӣ, ки баъд аз истилои араб каму беш дар Хуросон мустақил гардид, Тоҳириён (821-873) буд. Ҳукмронии ин хонадон ҳанӯз дар фикри истиқлоли фарҳангӣ набуданд. Баръакс, кӯшиш карданд, ки дини исломро дар қаламрави худ таҳким бахшанд ва огоҳона ё ноогоҳона баҳри густариши забону адабиёти араб мусоидат карданд. Сулолаи дигари маҳаллӣ, ки ҷойнишини Тоҳириён гардид - Сафориён (873-903) буд. Дар вақти ҳукмронии намояндаи барҷастаи ин сулола Яъқуби Лайс, ки аз миёни мардуми одӣ бархоста буд ва на забони арабиро медонисту на ба фарҳанги он алоқа дошт, то ҳудуде дар дарбори вай сахна барои забону адабиёти араб тангтар шуд ва шоирон барои ӯ ба дарӣ шеър мегуфтанд.

Эҳёи воқеии забони адабии мо дар замони Сомониён (874-999) оғоз гардид. Сомониён бархилофи Тоҳириёну Сафориён дарк карда буданд, ки бидуни эҳёи анъанаҳои қадимӣ ва ривочу равнақи забону адаби миллӣ истиқлол устувор ва давомдор шуда наметавонад. Бинобар ин, амирони дурандешу сиёсатмадорони ин хонадон бо қамолҳои ҳушмандӣ муносибати худро бо ҳилофат тавре орошанд, ки дарбори Бағдод натавонад фитна ва рақобате бар зидди онҳо барангезад. Илова бар ин, Сомониён аз забони форсии дарӣ ҳамчун силоҳи сиёсӣ дар баробари тоҷиён барои расидан ба истиқлоли комил истифода мекарданд. Аз ин рӯ, забони форсии дариро, ки забони мардумони Мовароуннаҳр Хуросон буд, забони расмӣ давлати паҳновари худ қарор дода, ба адабону олимони ба назари эҳтиром нигариста, онҳоро ташвиқ мекарданд, ки китобҳои худро ба форсии дарӣ нависанд ва ё осори арабии худ ва дигаронро ба ин забон баргардонанд.

Бо соҳиб шудани тоҷикон ба давлати худ дар солҳои 1924-1929 ва солҳои тӯлонӣ ба забони русӣ дар замони Шӯравӣ бурдани қорҳои расмӣ боиси нигаронии роҳбарону зиёиёни миллати мо гардид ва бо пешниҳоди қарори онҳо санаи 22-юми июли соли 1989 Қонун "Дар бораи забони тоҷикӣ" қабул шуд.

Аз ҳамоно сол тӯли 10 соли баъдӣ иди забони тоҷикӣ санаи 22-юми июл таҷлил мешуд. Лек, соли 2009 бо ворид кардани тағйироту иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони тоҷикӣ", минбаъд санаи 5-уми октябр ҳамчун Рӯзи забони давлатӣ қайд карда мешавад. Мувофиқи қонуни таҷдидшуда, забони давлатии Тоҷикистон забони тоҷикӣ мебошад ва донишони он барои ҳар як шаҳрванди Тоҷикистони соҳибистиклол ҳатмӣ мебошад. Дар замони Шӯравӣ донишони забони тоҷикӣ ҷандон ҳатмӣ набуд,

Дар моддаи 2-и Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон омадааст: "Забони давлатии Тоҷикистон забони тоҷикӣ аст.

Забони русӣ ҳамчун забони муоширати байни миллатҳо амал мекунад.

Ҳамаи миллатҳое, ки дар ҳудуди ҷумҳурӣ зиндагӣ мекунад, ҳуқуқ доранд аз забони модарияшон озодона истифода кунанд".

Дар китобҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон "Забони миллат - ҳастии миллат", "Тоҷикон дар масири таърих", "Нигоҳе ба таърих ва тамаддуни ориёӣ", "Ориёӣҳо ва шинохти тамаддуни ориёӣ", ки дар бораи мардуми ориёӣ, фарҳангу тамаддун ва забони онҳо ва бисёре аз масъалаҳои дигари марбут ба ориёӣ ва мавқеи забони тоҷикӣ аз даврони пайдоиш то ба имрӯз, бо далелу ҳулосаҳои муфассал баён гардидаанд.

Ҳоло дар кишвар Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амал мекунад.

Дар Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Институти забон ва адабиёти тоҷик фаъолият менамояд. Бунёдгузори он ба ташкили базаи тоҷикистони АИ ИҶШС, ки дар ҳаёти он мувофиқи қарори Президиуми АИ ИҶШС аз 17 март 1932 сектори таъриху забон таъсис ёфт, вобаста аст. Дар асоси он 19 ноябри соли 1940 Институти таърих, забон ва адабиёт ташкил гардид ва ҷун муассисаи мустақили илмӣ ба ҳаёти Шӯбаи тоҷикистони АИ ИҶШС ворид шуд. Пас аз таъсиси АИ Тоҷикистон (1951) мувофиқи Қарори Шӯрои Вазирони ҶШС Ҷумҳурии Тоҷикистон (14.04.1951 сол) ҷун муассисаи мустақил ташкил ёфт. Ба муносибати ҷашни 1100-солагии Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ (1958) номи ин шоирро гирифт. Дар Тоҷикистон теъдоди зиёде матбуоти даврӣ, китобу маҷаллаҳо, сомонаҳои интернетӣ, википедияи тоҷикӣ нашр гардида, телевизиону радиои давлатӣ ва ҳусусӣ бо забони тоҷикӣ дар дохил ва хориҷи кишвар барномаҳо пахш менамоянд.

Тоҷикистони соҳибистиклол бо ибтиқори Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тавонист, ки ҳавзаи забони тоҷикиро боз ҳам васеъ гардонад ва он борҳо аз минбари баланди СММ, Парлумони Аврупо, ЮНЕСКО, СХШ, Конфронси исломӣ ва дигар созмонҳои байналмилалӣ ва минтақавӣ садо дод.

Бозоралӣ Асламов,
полковники милитсия

МУАССИС:
Академияи Вазорати қорҳои дохилии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
Раҳимзода Р.Ҳ.
Вазири қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шарифзода Ф.Р. **Насуриён П.А.**
Сардори Академияи ВКД *Муовини аввали сардори Академияи ВКД*

Раҳмадҷонзода Р.Р. **Ализода А.Ш.**
Муовини сардори Академияи ВКД *Муовини сардори Академияи ВКД*

САРМУҲАҶРИР: Умед Олим

ХАБАРНИГОР-СУРАТГИР: Шавкат Убайдуллоев

ТАРРОҲ: Муҳаббат Рашидова

Барои истифодаи матолиби нашрияи "Набзи милитсия" нишон додани манбаъ ҳатмист.

Нашрия аксҳо ва бархе матолибро аз шабакаи ҷаҳонии Интернет истифода мебарад.

Аксҳо ва дастанвисҳои ба идораи нашрия воридшуда ба муаллифони баргардонда намешаванд. Маводҳои дастанвис қабул карда намешаванд.

Нашрия дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №242/РЗ-97 аз 12 апрели соли 2021 аз нав ба қайд гирифта шудааст.

НИШОН:

734025, ш. Душанбе, кӯчаи Мاستонгулов, 3.

Телефонҳо:

226-60-43 (факс),
226-60-42, 226-60-60, 907-50-37-45

Нашрия дар чопхонаи «Мега-принт» аз чоп баромад.

Адади нашр:
500 нуса